

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО
ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

УІТ

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«НАУКА ТА ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ
ЮРИСПРУДЕНЦІЇ»**

2 листопада 2015 року

УДК 340.12.001
ББК 67.0
П 78

Відповідальні за випуск:

О.О. Нанарова – член Секретаріату Асоціації випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

П 78 Матеріали VI Всеукраїнської наукової конференції «Теорія та практика сучасної юриспруденції». – Х.: Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – Харків: 2015. – 239 с.

Тези друкуються мовою авторів у авторській редакції.

Адреса редакційної колегії: вул. Пушкінська, 77, к. 116, Харків, 61024, України.

УДК 340.12.001
ББК 67.0

**© Асоціація
випускників
Національного
юридичного
університету імені
Ярослава Мудрого**

Про необхідність врахування змін законодавчого визначення інформації при теоретичному дослідженні кримінально-правової охорони приватного життя

Кримінально-правова охорона приватного життя в Україні є предметом дослідження науковців на протязі останніх десяти років. Ст. 182 КК «Порушення недоторканності приватного життя» була вперше включена в Кримінальний кодекс України 2001 р. (далі – КК), що викликало труднощі у тлумаченні її змісту та практиці застосування. Цю норму досліджували в своїх роботах різні вчені, зокрема, Д. С. Азаров, П. П. Андрушко, А. П. Бабій, В. І. Бобрик, О. П. Горпинюк, О. М. Готін, Ю. І. Дем'яненко, Ю. М. Жмур, І. О. Зінченко, Д. Ю. Кондратов, І. Б. Король, Є. В. Лашук, С. Я. Лихова, М. І. Мельник, З. А. Тростюк, М. І. Хавронюк, О. М. Храмцов, А. М. Чернобай та інші. Слід наголосити на тому, що на сьогодні в Україні захищено три дисертації, кожна з яких є комплексним дослідженням різних питань кримінально-правової охорони приватного життя, зокрема це дисертації: 1) Дем'яненко Ю. І. «Кримінальна відповідальність за порушення недоторканності приватного життя» (м. Харків, 2008 р.); 2) Горпинюк О. П. «Кримінально-правова охорона інформаційного аспекту приватності в Україні» (м. Львів, 2011 р.); 3) Король І. Б. «Охорона недоторканності приватного життя: кримінально-правові та кримінологічні аспекти» (м. Одеса, 2015 р.). Враховуючи, що ст. 182 КК охороняється тільки інформаційний аспект права на недоторканність приватного життя, що не забезпечує всебічного захисту цієї сфери життя фізичних осіб, автори дисертацій запропонували низку теоретичних результатів, пропозицій щодо удосконалення кримінального законодавства та практики його застосування.

Особливого значення для удосконалення кримінально-правової охорони життя фізичних осіб набуває питання всебічного теоретичного осмислення даної проблематики, і, насамперед, ключових положень вітчизняного інформаційного законодавства, яке істотно змінилося за останні роки. Слід сказати, що цей факт не завжди береться до уваги науковцями, які досліджують зазначену проблематику. Однак врахування змін в інформаційному законодавстві є принциповим питанням, оскільки зміст ст. 182 КК безпосередньо від них залежить. Це означає, що при теоретичному дослідженні кримінально-правової охорони приватного життя порівнювати наукові висновки авторів щодо ст. 182 КК необхідно як із урахуванням змін самої ст. 182 КК, так і змін в інформаційному законодавстві. Як показує аналіз наукової літератури, це не завжди враховується. Так, в дисертації Король І.Б. зазначено, що способи вчинення злочинів, що посягають на недоторканність приватного життя особи, можуть бути різні, і в ст. 182 КК до них віднесені «незаконне збирання, зберігання, використання, знищення, поширення ... інформації ... або незаконна зміна такої інформації» [3, с. 58]. Розглядаючи поняття збирання конфіденційної інформації про особу, автор дисертації аналізує нашу позицію, викладену ще в 2008 році, відповідно до якої незаконного збирання інформації немає у випадках, коли винна особа збирала відомості шляхом безпосереднього спостереження за подіями у місці, де вони відбувалися, чи підслуховування приватних розмов інших осіб тощо. Крім того, необхідно встановити, чи інформація знаходилась в режимі конфіденційності вже на початку її збирання, що означало обов'язковість попереднього отримання згоди фізичної особи. Крім того, Король І. Б. підкреслює, що таке твердження зумовлено загальною позицією Дем'яненко Ю. І. про те, що предметом порушення недоторканності приватного життя виступає конфіденційна інформація про особу, до того ж остання може перебувати виключно у стані документованості [3, с. 59].

Аналізуючи нашу позицію, автор не враховує змін в інформаційному законодавстві, що, на наш погляд, є обов'язковим. Зокрема, не враховано, що для визначення понять інформації, конфіденційної інформації про особу ми зверталися до базового закону України № 2657-ХІІ «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р., де містилося їх визначення. Так, під інформацією розумілись документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі (ст. 1). В новій редакції цього Закону від 13 січня 2011 р. законодавець розширив визначення поняття інформації, і тепер під нею розуміються будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді (ст. 1). Конфіденційна інформація раніше визначалась як відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюються за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов (ч. 2 ст. 30). В новій редакції закону «Про інформацію» конфіденційна інформація визначена як інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Така інформація

може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом (ч. 2 ст. 21).

Зазначені зміни в інформаційному законодавстві слід досліджувати разом зі змінами редакції ст. 182 КК. Зокрема, в 2012 р. була посилена кримінальна відповідальність за порушення недоторканності приватного життя, з'явилася ціла низка нових положень в редакції цієї норми, серед яких – виключення законодавцем ознаки «без згоди особи», яка була передбачена у попередній редакції цієї статті, як обов'язкова ознака цього складу злочину. Ми проводили аналіз нової редакції ст. 182 КК у декількох публікаціях [1, 2], враховуючи, що вона ще не була предметом детального наукового дослідження. Таким чином, для вироблення вірного розуміння ознак складу злочину, передбаченого ст. 182 КК, та правильного практичного її застосування, так і для подальшого удосконалення цієї норми та забезпечення всебічного захисту приватного життя фізичних осіб принципово важливе значення має теоретичне осмислення даної проблематики із повним врахуванням змін інформаційного та кримінального законодавства України.

Література:

1. Дем'яненко Ю.І. Про вдосконалення кримінально-правової норми щодо порушення недоторканності приватного життя (ст. 182 КК України)// Основні напрями розвитку кримінального права та шляхи вдосконалення законодавства України про кримінальну відповідальність: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 11-12 жовт. 2012 р./ редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. – Х.: Право, 2012. – с.353-356. 2. Дем'яненко Ю.І. Кримінальна відповідальність за порушення недоторканності приватного життя: аналіз нової редакції ст. 182 КК України// «Юридичний вісник «Повітряне і космічне право» - 2012. - № 4. – С. 128-132. 3. Король І. Б. Охорона недоторканності приватного життя: кримінально-правові та кримінологічні аспекти: дис. канд. юрид. наук: 12.00.08 / Одеса.: Нац. ун-т. «Одес. юрид. акад.» – 2015. – 235 с.

Зубаков Петр Николаевич,

*ст.викладач кафедри кримінально-правових
дисциплін Криворізького факультету НУ
«ОЮА»*

РОЛЬ СПЕЦИАЛИСТА В ОСМОТРЕ МЕСТА ПРОИСШЕСТВИЯ

В старом уголовно – процессуальном законодательстве, в соответствии со ст. 128 – 1 УПК, место специалиста, в процессе расследования уголовного дела была очень сужена рамками выше упомянутой статьи.

Во вновь принятом УПК, законодатель устранил данный пробел и не только четко сформулировал понятие специалиста, но и расширил его права и обязанности. Таким образом в соответствии со ст.71 УПК Украины специалистом в уголовном производстве является лицо, владеющее специальными знаниями и навыками применения технических или иных средств и может давать консультации во время досудебного расследования и судебного разбирательства по вопросам, требующим соответствующих специальных знаний и навыков.

Специалист может быть привлечен для оказания непосредственной технической помощи (фотографирования, составления схем, планов, чертежей, отобрания образцов для проведения экспертизы и т.д.) сторонами уголовного производства во время досудебного расследования и во время судебного разбирательства.

Специалист имеет право:

- 1.Задавать вопросы участникам процессуального действия с разрешения стороны уголовного производства, которая его привлекла или суда;
- 2.Пользоваться техническими средствами, приборами и специальным оборудованием;
- 3.Обращать внимание стороны уголовного производства, которая его привлекла, или суда на характерные обстоятельства или особенности вещей или документов;
- 4.Знакомится с протоколами процессуальных действий, в которых принимал участия ,и подавать на них замечания;
- 5.Заявлять ходатайство об обеспечении безопасности в случаях предусмотренных законодательством.

Специалист обязан:

- 1.Явится по вызову к следователю, прокурору, в суд и иметь при себе необходимые техническое оборудование, устройства и приборы.